

- Is er overbehandeling in de endodontologie?
een kritische reflectie op onze behandelkeuzes

- *Prof. dr. Hagay Shemesh,*
sectie Endodontologie, ACTA

Download handouts : www.shemesh.nl

1

The image shows the front cover of a journal. At the top, there is a dark blue horizontal bar with the text 'ARTICLE IN PRESS' in white. Below this, the title 'The Global Periapical Health Study: A Big Data CBCT Analysis of Periapical Pathology across 54 Countries' is written in a large, black, serif font. To the right of the title, the authors' names and affiliations are listed in a smaller, black, serif font: 'Jorge N. R. Martins, DDS, MSc, PhD,*** QGHS Research Group* (including all authors participating in the QGHS Research Group*), and Marco A. Versiani, DDS, MSc, PhD'. On the left side of the cover, there is a vertical blue bar. At the bottom left, there is a yellow rectangular box containing the text 'Martins et al. 2026 JOE' in black. At the bottom right, there is a small logo for 'NIT'.

2

Martins et al. 2026 JOE

3

[illegible]

4

Endodontologie is meer dan wortelkanaalbehandelingen; onze focus moet verschuiven van behandelen naar het behouden van elementen.

Parodontologie

Restauratieve THK

Kinder THK

5

Treatment→Retreatment→Overtreatment

- Overtreatment occurs when dental professionals perform unnecessary procedures or treatments that are not in the best interests of the patient, with significant financial and health consequences.

Holden et al. 2021 Community Dent Oral Epidemiol

6

Aesthetic dentistry and ethics: a systematic review of marketing practices and overtreatment in cosmetic dental procedures Masoumeh Rostamzadeh, Farshad Rahimi

- Aanzienlijke ethische uitdagingen binnen de esthetische tandheelkunde, met name met betrekking tot marketingpraktijken en het risico op overbehandeling
- Sterke invloed van sociale media op de verwachtingen van patiënten, waarbij esthetische resultaten vaak prioriteit krijgen boven gezondheidsaspecten.
- Dringende noodzaak van duidelijke ethische richtlijnen

Rostamzadeh & Rahini 2025 BMC Med Ethics

NiTE

7

Overtreatment in Endodontologie

- Diagnose : Overdiagnose en misdiagnose
- Alternatieven

8

- Diagnose

9

"If you listen to patients carefully enough, they will tell you the diagnosis."

– Sir William Osler

NiTE

10

Hoe lang luisteren we eigenlijk echt?

Beckman & Frankel 1984 Ann Intern Med

Clinici onderbreken patienten na gemid 18 sec

Marvel et al. 1999 JAMA

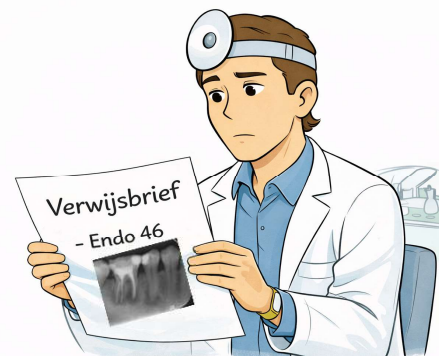
Clinici onderbreken patienten na gemid 23 sec

Mulder-Vos et al. 2023 BMJ

Clinici onderbreken patienten na gemid 31 sec, maar heel vaak na 12 sec

NiTE

11

NiTE

12

Overdiagnosis

Behandelen we de patiënt
of de röntgenfoto?

13

Overdiagnose

- CBCT - We detecteren meer, helpen wij ook meer?
- Toevalsbevinding
- Niet pijnlijke parodontitis apicalis
- Geen diagnose ...?

14

Misdiagnose

Voorbeelden:

- niet-odontogene pijn
- Cemental tears
- Irreversibele pulpitis-is het altijd irreversibel ?

International Endodontic Journal

ORIGINAL ARTICLE

Histopathology, Diagnosis, Management and Treatment
Outcomes of Cemental Tears: A Retrospective Observational
Cohort Study

Angeline Hui Cheng Lee · Mei Jia Tang · May Chuen Wei Wong · Chongkai Zhang
Faculty of Dentistry, The University of Hong Kong, Sha Tin, Hong Kong, 2022

15

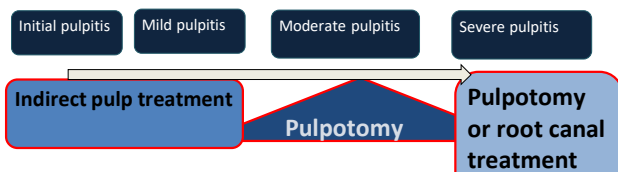
Correlation between clinical and histologic pulp diagnoses
Domenico Ricucci et al. JOE 2014

Findings using defined criteria for clinical and histologic classification of pulp conditions revealed a **good agreement**, especially for cases with no disease or reversible disease.

Ricucci et al. 2014 JOE

16

A new diagnostic system for assessing pulpitis and
subsequent treatment needs

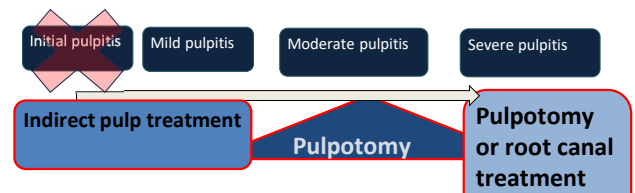

Wolters et al. 2017 IEJ

17

Clinical validation of a proposed diagnostic classification for pulpitis

92 patienten

Karrar et al. 2025 IEJ

18

Compared with the AAE classification, the new classification in conjunction with proposed treatments resulted in preserving 87% of the pulps compared with historical treatment.

Conclusions: We propose that a revised Wolters classification model is suitable for determining mild, moderate, and severe pulpitis to aid in clinical management of pulpitis.

Karrar et al. 2025 IEJ

NRE

19

Implementatie in Onderwijs

rijksuniversiteit
 groningen

NRE

20

Alternatieven

- Pulpotomie, Vitale pulpathapie ipv volledige wortelkanaalbehandeling
- Selectieve herbehandeling
- Geen behandeling
- Extractie wanneer de prognose ongunstig is

NRE

21

- Int Endod J

A clinical approach strategy for the diagnosis, treatment and evaluation of external cervical resorption

- 542 teeth.
- survival rate : 84.6% (3 years), 70.3% (5 years), 42.7% (8 years) and 28.6% (10 years).

- survival rate of endodontically treated teeth 77% after 10 years

Mavridou et al. 2022 IEJ

Rodig et al. 2015 J Dentistry

NRE

22

• DeLuca et al J Endod 2023 • External Cervical Resorption: Relationships between Classification, Treatment, and 1-Year Outcome with Evaluation of the Heithersay and Patel Classification Systems
1 year survival 70% • Irinakis et al.n Int Endod J 2022 • External cervical resorption - Treatment outcomes and determinants: A retrospective cohort study with up to 10 years of follow-up
8 year failure 50% | <ul style="list-style-type: none"> • Pannkuk Dent Traumatol. 2026 • External Cervical Resorption Treatment: A Single-Center Retrospective Cohort Study of Cases Treated Over a 20-Year Period
5 year survival 90% |
|--|--|

NRE

23

- Kunnen richtlijnen helpen ?

NRE

24

Richtlijnen: hulpmiddel of beperking ?

- Ondersteunen klinici bij besluitvorming
- Standardiseren van zorg
- Verbeteren van kwaliteit

Veel aanbevelingen zijn gebaseerd op:

- Observationale studies, surrogaatuitkomsten en expertconsensus
- Richtlijnen mogen het denken niet vervangen

NWE

25

• Hin, Shemesh 2026 IEJ

INTERNATIONAL ENDODONTIC JOURNAL
The official journal of the British Endodontic Society and the European Society of Endodontology

Beyond the Evidence: Why Do Clinical Guidelines and Recommendations Differ?

NWE

26

Auw! Het doet zo'n pijn!
Kunt u alstublieft iets doen?!

Eens kijken. Eerst de intake,
dan evt. röntgen, bij acute pijn...

RICHTLIJNEN
- intake
- röntgen
- acute pijn

27

Het perspectief van de patiënt

Wat telt voor de patiënt:

- Pijn
- Functie
- Esthetiek
- Kwaliteit van leven
- Kosten

28

Overtreatment in de endodontologie ontstaat vooral door:

- Overdiagnose (toekomst van de term irreversibele pulpitis?)
- Misdiagnose en onjuiste interpretatie van klinische en radiografische bevindingen
- Beperkte tijd voor grondige diagnostiek en communicatie met de patiënt
- Een correcte diagnose is de basis
- Onvoldoende kennis van of ervaring met alternatieve behandelopties
- Behandeltradities of routine zonder kritische overweging van indicaties

NWE

29

Op weg naar betere besluitvorming

PhD project van Puck van der Wouden

- Sterker onderzoek dat aansluit bij klinische vragen
- Focus op relevante patiëntuitkomsten
- Kritische interpretatie van wetenschappelijk bewijs
- Integratie van bewijs
- Klinische ervaring
- Patiëntwaarden
- Goed onderwijs
- Verantwoorde inzet van AI

Outcome studies...
Richtlijnen
Meer aandacht
Uitdaging...
Beslissingen/ predicties

Iedere patient is anders

NWE

30

31